

"Hər birimizə təhsil, bilik verən, bu səviyyəyə qaldıran məktəbdir və məktəbdə təhsil verən də müəllimdir".

Heydər ƏLİYEV

Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin müəllim əməyinə verdiyi bu dahiyənə qiymətdə böyük bir hikmət vardır. Nədənə orta və ali məktəbdə oxuyarkən, yeni bizə elmin sirlərini öyrətməklə yanaşı, həm də həyat dərsi öyrədən insanlarla hər gün təmasda olanda onların böyüklüyünün fərqi varmıdır. Amma aradan illər ötdükcə onlar gözümüzə daha da böyüyür, ucalır, ululaşır. Əslində insanın ömür yolu özü bir məktəbdir və hər kəs beşikdən ta qəbir evinə öyrənə-öyrənə gedir. Bəzən hətta həyatda çox cüzi zaman çərçivəsində təmasda olduğun adamdan da çox şey öyrənir və bütün ömrün boyu onu minnətdarlıqla xatırlayırsan. Sənə birbaşa dərslər demiş müəllimlərin isə təbii ki, öz yeri var. İstər orta məktəbdə, istərsə də ali məktəbdə oxuyarkən mənəm də belə müəllimlərim çox olub. Onlardan birinin - Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki BDU) filologiya fakültəsində oxuyarkən mənə dərslər demiş Mir Cəlal müəllimin isə həyatımda daha böyük rol olub. Universiteti bitirməyimdən təxminən 30 ilədək bir müddət keçməsinə baxmayaraq, bu böyük insanın öyüd-nəsihətləri, ondan öyrəndiklərim bu gün də həyat yoluma işıq salır. Hər dəfə müəllimlərdən söz düşəndə hamıdan öncə xatırladığım da məhz Mir Cəlal müəllim olur.

Hələ sağlığında ikən klassikləşən bu böyük şəxsiyyəti və görkəmli yazıçını təbii ki, mən də hələ orta məktəb illərindən tanıyırdım, əsərlərini sevə-sevə oxuyurdum. O vaxtlar bəlkə heç ağıma da gəlməzdi ki, zaman gələcək və mən bu canlı klassikdən elm öyrənəcəm, həyat dərsi alacağam. Universitetdə bizə dərslər dediyi ilk günlərdən isə bir şəxsiyyət kimi o, gözlerimdə daha da böyüdü. Və mən bir daha əmin oldum ki, "Bir gəncin manifesti" kimi əsər məhz Mir Cəlal qələmindən çıxıb bilərdi. Millət sevgisindən, elə-obaya, adət-ənənəyə, kökə bağlılığından qaynaqlanan və bu gün dedə sözünü işləndən "İtə ataram, yada satmaram" kəlmələrini öz qəhrəmanının dili ilə Mir Cəlal kimi millət, vətən təəssübü çəkən böyük ziyalı deyər bilərdi.

Bu gün bəlkə özümün də müəllim işlədiyimdəndir ki, bir vaxtlar mənə dərslər demiş müəllimlərimi tez-tez xatırlayırdım, yaddaşıma qızıl hərflərlə yazılmış tələbəklik illərinin şirin xatirələrini xəyalən yenidən yaşayırdım. Elə Mir Cəlal müəllimlə bağlı xatirələrimi də qələmə almaq istədiyim də bu hisslərdən doğdu. Və əlimə qələm götürməzdən əvvəl digər müəllimim - filologiya elmləri doktoru, professor, iki çağırış Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı olmuş gözəl insan, unudulmaz Şamil Qurbanovun "Müəllimlər" kitabını da bir daha vərəqlədim. İlahi, bu böyük insan özünün orta və ali məktəb müəllimləri, həyatda özünə müəllim saydığı insanlar haqqında necə böyük şövqlə danışır. Universitetdə ona dərslər demiş Mir Cəlal haqqında yazısındaki bir məqam xüsusilə diqqətimi çəkdi:

"Mir Cəlal müəllim qayğıkeş adam idi. Tələbənin qayğısına qalardı. Özü də uşaq kimi sadə idi. Hələ onun predmetindən bircə nəfər tələbə də kəsilməmişdi. Bu çox böyük hadisə idi. O, cavan müəllimlərə belə bir nəsihət verdiyi mən özüm eşitmişəm: müəllimin bir qulağı eşitməməli, bir gözü də görməməlidir. Bəli o həm də görən və eşidən, həm də "görməyən" və "eşitməyən" müəllim idi".

Mir Cəlal müəllim tələbələrə təkcə dərslər deməklə kifayətlənmir, onların məişət qaygılarından tutmuş digər problemlərinə qədər hər şeylə maraqlanır, onlara kömək edir, düz yol göstərirdi. "Ədəbiyyatşünaslığın əsasları" kursunun tədrisinə başlayanda tələbələrin hansı bölgədən olması ilə maraqlanırdı. Borçalıdan olan tələbələrə böyük rəğbət bəsləyər, dostlarını - hazırda Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin katibi olan Arif Əmrahoğlu, mifoloq

alim Arif Acalov və digər qabiliyyətli tələbələrə fəxr edərək deyirdi: "Bizdə, adətən, borçalılar yaxşı oxuyur". Elə bu rəğbətə nəticəsi idi ki, özünün təşəbbüsü ilə bir gün bizimlə şəhərə gezintiye çıxdı. Həmin gün həyatının ən əziz və unudulmaz anı, çəkirdiyimiz xatirə şəkli isə o illərin ən qiymətli yadigarıdır.

O, gözəl yazıçı olmaqla bərabər, ədəbiyyatın bütün sahələrini, xüsusilə də folkloru dərinləndirir və yüksək səviyyədə tədris edirdi. Ən çox sevdiyi şair Səməd Vurğun idi. Onun cəsarətini yüksək qiymətləndirir və həmişə müdafiə edirdi.

Onun dilindən düşməyən bayatları indi də xatırlayıram:

Zülfün suda mar kimi,

Oynar su damar kimi.

Yaralarım sızıldar

Yağa su damar kimi.

Eləmi, hər aylar,

Hər həftələr, hər aylar.

Başım cəllad əlində,

Dilim səni haraylar.

Yaxşı yadımdadır, bir dəfə onun tədris etdiyi fəndən imtahan verirdim. Mənə dedi ki, bir bayatı, bir rübai de. Mən əvvəlcə bir bayatı, sonra isə rübai dedim:

Talada quzu gördüm,

Bir maral izi gördüm.

Endim bulaq başına,

Sevdiyim qızı gördüm.

Könül, zamanədən ehsan gözləmə,

Dövrən gərdisindən səhman gözləmə.

Sən dərman axtarsan artacaq dərdin,

MÜƏLLİMLƏR MÜƏLLİMİ

Döz acı dərdinə, dərman gözləmə.

Bayatı ilə rübainin fərqi dair sualına verdiyim cavabdan razı qalaraq soruşdu ki, rübai kimindir və onu Azərbaycan dilinə kim tərcümə edib. Dedim, rübai Ömər Xəyyamındır. Tərcümənin kimə məxsus olduğunu dəqiq bilməsəmi də cavab verdim ki, Tələt Əyyubov tərcümə edib. O, özünəməxsus mehribanlıqla dilləndi:

- Yox, yox, oğlum. T.Əyyubov Şekspiri, Şilləri tərcümə edib. Bu isə Mirmehdi Seyidzadənin tərcüməsidir.

Dərslərində daim bizə tövsiyə edərki ki, hər hansı bir əsəri təhlil edərkən onu müasir həyatla əlaqələndir, az sözlə böyük fikir ifadə edin. Həmişə deyərdi ki, çalşın "sözün yeri dar, mənası geniş olsun".

Təbii ki, hər kəsin özündən sonra qoyduğu ən böyük miras onun övladlarıdır. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının məşhur simalarından biri, görkəmli ədəbiyyatşünas alim, böyük şəxsiyyət olan Mir Cəlal həm də gözəl ailə başçısı idi. Əsl elm məbədi olan bu ocaqda pərvazlanan görkəmli ziyalılarımız Arif və Hafiz Paşayevlər bu gün təkcə Azərbaycanda deyil, onun hüdudlarından çox-çox uzaqlarda da tanınır, elmi və ictimai-siyasi fəaliyyətləri ilə xalqımıza, ölkəmizə hər zaman başucalığı gətirirlər. Dünya şöhrətli alim, filoloq-şərqşünas Aidə xanım İmanquliyevanın elminin inkişafı, xalqımızın elmi potensialının dünya miqyasında tanınması yönündəki yorulmaz fəaliyyəti isə həmişə minnətdarlıqla xatırlanacaq.

Atalar yaxşı deyiblər: "Ot kökü üstə bitər". Bu məşhur atalar sözünü xatırlayanda hər dəfə Mir Cəlal müəllim bir daha gözlerimin önünə gəlir. Bütün varlığı ilə öz millətinə, vətəninə bağlı olan, elmin, təhsilin inkişafı naminə ölcüyəgəlməz işlər görən unudulmaz müəllimin yazıb-yaratdığı ölməz əsərlər, bir vaxtlar Bakı Dövlət Universitetinin auditoriyalarında bizə verdiyi öyüd-nəsihət yaddaş

Mir Cəlal ailə üzvləri və qohumları arasında

boxçamda yenidən təzələnilir və şəxsiyyəti ilə yaradıcılığı, sözü ilə əməli bir-birini üzvi şəkildə tamamlayan bu böyük insanın Azərbaycanımızın gələcəyini daha qüdrətli, daha güclü görmək istəyinin hazırda reallığa çevrildiyini görüb qürur hissi duyuram. Çiçəklənən Azərbaycanın dünya miqyasında ilbail deyil, aydan-aya, gündən-günə artan uğurunda, Respublikamızın dünya ölkələri arasında nüfuzunun getdikcə möhkəmlənməsində məhz Mir Cəlal müəllimin övladlarının, nəvələrinin danılmaz xidmətlərinin olması isə bu hissi ikiqat artırır. Bu gün Nərgiz xanım Paşayevanın da məhz filologiya sahəsinə seçməsi, bu istiqamətdə fundamental tədqiqatlar apararaq filologiya elmlər doktoru elmi rütbəsinə yüksəlməsi ədəbiyyatşünas alim Mir Cəlal işinin davamı kimi qiymətləndirilə bilər.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, Milli Məclisin deputatı, YUNESKO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri, Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun sədri, Azərbaycan Gimnastika Federasiyasının prezidenti, "Azərbaycan - İRS" jurnalının Baş redaktoru, özünün həyat məramını qayğı və diqqətə daha çox ehtiyacı olanlara yardım etməkdə, onları sevincirməkdə görən Mehriban xanım Əliyevanın çoxşaxəli fəaliyyət dairəsi isə öz xalqı üçün əsl fədakarlıq nümunəsidir.

Fəaliyyətinin başlıca qayəsi torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi, ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafının və Azərbaycanın dünya birliyində öz layiqli yerini tutmasının təmin edilməsi olan prezident İlham Əliyevin bu yöndə apardığı uğurlu daxili və xarici siyasət kursunu dəstəkləyib əsl vətəndaş mövqeyindən çıxış edən Mehriban xanım Əliyevanın ölkəmizdə gedən inkişaf proseslərinə verdiyi töhfələr, milli-mədəni irsimizin qorunması və təbliği, təhsilin səviyyəsinin yüksəlişi, Azərbaycan haqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması istiqamətində misilsiz fəaliyyəti hər bir vətəndaş üçün nümunə, örnək sayıla bilər. Elə buradaca 2006-cı il noyabr ayının 23-də Mehriban xanım Əliyevanın ona İSESKO-nun xoşməramlı səfiri adı verilməsinə həsr olunmuş mərasimdəki çıxışından sitat götürmək yerinə düşər:

"Biz öz fəaliyyətimizdə milli-mədəni irsimizin qorunmasına çox diqqətlə yanaşırdıq. Eyni zamanda, Heydər Əliyev Fondu dünyanın bir çox elmi mərkəzləri ilə sıx əməkdaşlıq edir. Biz bir il ərzində fondumuzda bir neçə beynəlxalq konfrans keçirmişik. Bütün bu tədbirlərə dünya şöhrətli alimləri dəvət edirik və ölkəmizdə olan reallıqları, haqiqətləri onlara çatdırmağa çalışırıq. Bu da, öz növbəsində, dünyada Azərbaycanın haqiqi imicinin formalaşmasında böyük rol oynayır".

Bütün bunları sadalamaqda məqsədim heç də Mir Cəlal müəllimin övladlarını, nəvələrini cəmiyyətə tanımaq deyil. Elə onların da buna ehtiyacı yoxdur. Öz xeyirxah əməlləri, vətənə sonsuz sevgi və məhəbbətlə xidmətləri ilə cəmiyyətdə kifayət qədər hörmət və nüfuz sahibi olan bu şəxsiyyətləri onsuz da ölkəmizdə uşaqdan böyüyə qədər hamı tanıyır, sevir. Mənim istədiyim isə bir məlum haqiqəti xatırlatmaqdan ibarətdir: böyük insanlar öz sağlığında deyil, ölümündən sonra da öz xalqına, vətəninə xidmət edir. Yazıb-yaratdığı əsərləri ilə cəmiyyətə layiqli mövqə tutan övladları ilə. Haqqında söhbət açdığım böyük insan Mir Cəlal kimi.

Bu gün böyük şəxsiyyət, görkəmli yazıçı və unudulmaz müəllimin Mir Cəlalın dərin minnətdarlıq hissi ilə xatırlayırdı, tələbəsi olduğumdan məmnunluq hissi duyuram.

Səməndər MƏMMƏDOV,

271 nömrəli məktəbin direktoru

Mir Cəlal tələbələri ilə